

Protocol Dyslexie

Focus Beroepsacademie Barendrecht

Inleiding

Dyslexie is door de overheid erkend als een leerstoornis. Dat betekent dat er voor de leerlingen met dyslexie ondersteuning is en hoort te zijn. In dit protocol beschrijven we hoe we op de Focus Beroepsacademie Barendrecht omgaan met leerlingen met dyslexie. De signalering en begeleiding van leerlingen met dyslexie vanaf de brugklas tot en met het Centraal Examen wordt beschreven.

Bij leerlingen met dyslexie willen we inspelen op begeleidingsvragen en willen we samen met de leerling en ouders kijken hoe we tot een antwoord op de begeleidingsvragen kunnen komen. De begeleiding die door de dyslexiecoaches wordt geboden is kortdurend en is voornamelijk gericht op de zelfredzaamheid van de leerling. Zo kiezen wij er bijvoorbeeld voor om in de begeleiding voornamelijk compenserende maatregelen te nemen. We willen de leerling daarmee niet afhankelijk maken van extra hulp, maar wel ondersteunen en handreikingen geven bij concrete problemen. Immers, hij of zij moet zichzelf leren redden met zijn handicap. Als er sprake is van meer structurele problematiek of een langdurige begeleidingsvraag, wordt ouders geadviseerd passende hulp buiten de school in te schakelen. De verantwoordelijkheid en kosten van deze begeleiding zijn daarbij voor rekening van de ouders. Focus Beroepsacademie Barendrecht hanteert de (landelijke) regel dat alleen dyslexieverklaringen die zijn afgegeven door een orthopedagoog of psycholoog met een GZ-registratie worden geaccepteerd.

Wat is dyslexie?

‘Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en / of vlot toepassen van het lezen en / of spellen op woordniveau’. Dit is de officiële definitie die gehanteerd wordt door de Stichting Dyslexie Nederland, in overeenstemming met de Gezondheidsraad.

Dyslexie is een taalprobleem, maar ook een complex probleem. Naast problemen met spelling en / of lezen, met de verwerking van taal, zijn er allerlei nevenproblemen die een rol spelen. Zo hebben mensen met dyslexie moeite met het onthouden van meerdere instructies tegelijkertijd, kunnen sommigen zich door hun zwakkere werkgeheugen moeilijker concentreren of hebben ze moeite met het onderscheiden van links en rechts. Vaak is er sprake van een slecht handschrift. Bovendien hebben veel mensen met dyslexie last van faalangst. Ze worden regelmatig geconfronteerd met hun onvermogen en onbegrip in hun omgeving.

Het is belangrijk ervan uit te gaan dat dyslectische leerlingen niet dom of lui zijn. Zij moeten juist extra inspanning leveren om alles te leren / lezen wat er in het onderwijs gevraagd wordt.

Problemen die bij ieder schoolvak spelen

- het leren van feiten: dyslectische leerlingen hebben grote moeite met het onthouden van losse gegevens. Woordjes ‘stampen’ kan moeilijkheden opleveren, zowel wat de betekenis als wat de schrijfwijze betreft. Het leren

van jaartallen, plaatsnamen, formules, afkortingen en muzieknoden kan moeizaam gaan.

- opletten en aantekeningen maken: omdat de leerling moeite heeft met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken is het lastig om goede aantekeningen te maken. Als de leerling de hoofdzaken al uit het gesproken woord heeft kunnen halen moet hij deze omzetten in schrift. Dit gaat met de nodige moeite. En de nieuwe gesproken woorden gaan aan de leerling voorbij.
- spreken: dyslectische leerlingen hebben soms moeite met het vinden van de juiste woorden. Hierdoor maken ze verbaal een zwakke indruk.
- lezen van grote stukken tekst: doordat er problemen zijn met de herkenning van woorden of doordat de leerling onzorgvuldig leest, kost het meer tijd de tekst goed te begrijpen. Ditzelfde kan gelden voor vragen bij een repetitie: eerst moet een dyslectische leerling zien te ontcijferen wat er staat, waarna er plaats vrijkomt voor begrip van wat er staat.

Problemen bij de taalvakken

Bij het leren van de vreemde talen beginnen de problemen die voor een groot deel waren overwonnen bij het leren van Nederlands opnieuw. Bij Engels geven vooral de uitspraak en schrijfwijze van Engelse woorden problemen, omdat deze zeer onregelmatig zijn. Frans en Duits geven problemen vanwege de vele nieuwe klanktekenkoppelingen. Evenals bij de moedertaal zien we dat leerlingen bij vreemde talen:

- moeilijk verschillen kunnen horen tussen de klanken in woorden
- moeite hebben met het uiteen rafelen van woorden en samenvoegen van klanken of klankgroepen
- problemen kunnen hebben met de uitspraak of woorden verhaspelen. De uitspraak is vaak matig, want dyslectische leerlingen proberen door een fonetische uitspraak vat te krijgen op de schrijfwijze
- problemen kunnen hebben met articuleren: slordig of onduidelijk uitspreken
- in sommige gevallen hebben leerlingen ook moeite met het onthouden en toepassen van grammatica.

Problemen bij de exacte vakken

Het is een misverstand te denken dat dyslexie bij wiskunde geen rol speelt. Cijfers en tekens moeten immers net zo goed gelezen worden als letters. De hoeveelheid tekst is in de huidige wiskundemethodes vaak groot. Bij exacte vakken spelen precies dezelfde problemen als bij overige vakken. Voor sommige leerlingen zelfs meer omdat het lastig is om symbolen en formules te verbinden aan concrete voorstellingen waardoor het onthouden van informatie moeilijker is.

Problemen bij de zaakvakken

Vakken als aardrijkskunde en geschiedenis vragen vaak veel begrip van de te lezen stukken tekst. De teksten bevatten vaak veel informatie. Dyslectische leerlingen hebben moeite met het onderscheiden van de hoofd- en bijzaken en hebben meer tijd nodig de inhoud van de tekst in zich op te nemen.

Dyslexie op de Focus Beroepsacademie Barendrecht

In 2004 bracht het ministerie van OCW het landelijk Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs uit. De Focus Beroepsacademie gebruikt de testen uit het protocol.

Signalering van dyslexie in de brugklas

Soms is dyslexie nog niet vastgesteld in het basisonderwijs. Sommige leerlingen hebben hun leerprobleem goed kunnen compenseren of hebben – dankzij hun intelligentie en doorzettingsvermogen – het onderwijs doorlopen met methoden of tips die ze zichzelf hebben aangeleerd. In het voortgezet onderwijs lopen ze dan alsnog vast, vooral bij de vreemde talen, omdat elke taal zijn eigen spelling- en grammaticaregels heeft die in korte tijd aangeleerd moeten worden.

Om in het voortgezet onderwijs deze leerlingen zo snel mogelijk te achterhalen, worden aan het begin van het brugklasjaar de screeningtesten afgenomen. Het leesniveau en het spellingniveau worden gemeten met een zinnendictee en stilleestest. Deze testen worden in klassenverband afgenomen.

Leerlingen die al een dyslexieverklaring hebben ingeleverd en beschikken over de persoonlijke dyslexiekaart hoeven niet mee te doen met de screeningtesten.

In de signalering vinden de volgende stappen plaats:

1. De leerling krijgt in klassenverband een zinnendictee en stilleestoets (screening). De screening is een eerste stap om leerlingen met dyslexie te ontdekken. Uitval op de screening geeft een vermoeden van dyslexie aan. Een lage score kan echter ook duiden op een lees- en / of spellingachterstand, waarbij er geen sprake is van hardnekkigheid. Bij een voldoende score op de screening worden geen verdere stappen genomen. Bij een lage score volgt stap 2.
2. Er volgt een nader (individueel) didactisch onderzoek om het precieze spelling- en leesniveau te bepalen. Bij een voldoende score worden geen verdere stappen genomen.
3. Als de basisschool met didactische handelingsplannen heeft gewerkt en er minimaal 6 maanden gerichte RT op het gebied van spelling en / of lezen heeft plaatsgevonden, wordt de leerling verwezen naar de orthopedagoog van school. Na – indien nodig – aanvullend onderzoek, kan een dyslexieverklaring opgesteld worden.

Als ouders niet willen dat hun kind deelneemt aan de screening en bovenstaande stappen om mogelijke dyslexie vast te stellen, kunnen zij dit schriftelijk aangeven bij de dyslexiecoaches. De school neemt in een dergelijk geval gedurende de schoolloopbaan van de leerling geen verantwoordelijkheid meer voor het vaststellen van dyslexie.

Remedial teaching

De leerlingen uit klas 1 met een dyslexieverklaring krijgen begeleiding van de dyslexiecoaches.

Deze ondersteuning vindt één keer per week plaats in een Daltonuur/Coachingsuur /mentoruur/tussenuur.

Het Coachingsuur/Daltonuur begint in periode één/twee en loopt –indien nodig- door tot en met periode vier van de brugklas.

Vermoeden van dyslexie in hogere klassen en bij zij-instromers

In hogere klassen is het mogelijk dat ouders, leerlingen en / of docenten signalen van dyslexie ontdekken. Bijvoorbeeld door hardnekkige problemen met lezen en/of spelling bij de verschillende talen. In dat geval zal de mentor bij de dyslexiecoach een gesprek aanvragen voor deze leerling. De problemen worden in het gesprek geïnventariseerd. Indien nodig wordt de Dyslexie Screening Test afgenomen, een test waarbij de leerling binnen het risicogebied van dyslexie kan scoren. Ouders worden op de hoogte gebracht van de uitslag.

Compenseren door hulpmiddelen en maatregelen

Bij compenseren worden de sterke punten sterker gemaakt en gebruikt ter compensatie van het probleem. Leerlingen mogen gebruikmaken van hulpmiddelen en maatregelen waarmee ze hun handicap kunnen compenseren. Op de dyslexiekaart van de leerling staat beschreven welke hulpmiddelen en maatregelen voor hen van toepassing zijn. De volgende hulpmiddelen en maatregelen kunnen dat zijn:

Hulpmiddelen

Hulpmiddelen ondersteunen de leerling hun kennis te tonen. Ze helpen leerlingen niet aan het goede antwoord, maar helpen de leerling het antwoord goed te verwoorden. Onderstaande hulpmiddelen mogen alle leerlingen met dyslexie gebruiken. Bij (school)examens mogen alleen de hulpmiddelen gebruikt worden die verwoord zijn bij de handelingsgericht diagnose op de dyslexieverklaring van de leerling en die zijn toegestaan door de unitdirecteur. We willen dat de leerling het gebruik van de hulpmiddelen doorspreekt met de dyslexiecoach voordat hij of zij tot het daadwerkelijke gebruik overgaat.

- Op Focus Beroepsacademie maken we gebruik van het programma Kurzweil 3000. Dyslexiesoftware voor het voorlezen van teksten.
- Een woordenboek mag gebruikt worden bij (begrijpend) leestoetsen om een lastig of belangrijk woord te zoeken uit de tekst, zodat de strekking van de tekst duidelijk is. Een woordenboek mag niet gebruikt worden als 'antwoordenboekje' bij so's en repetities waarin de spelling wordt getoetst. Er wordt in dat geval al rekening gehouden met dyslexie door een andere spellingbeoordeling aan te houden. De leerling is zelf verantwoordelijk voor de aanwezigheid van een woordenboek.
- Als een leerling thuis gebruik maakt van compenserende software of andere (digitale) hulpmiddelen, mag hij of zij dat ook gebruiken tijdens toetsen en in de lessen door het meenemen van een eigen laptop. Voorbeelden van hulpmiddelen die ouders kunnen aanschaffen: Kurzweil 3000, Sprint, Daisyspeler, Readingpen etc. De woordenboekfunctie en het Internet moeten worden afgesloten tijdens een toets. Hierbij de opmerking dat een persoonlijke laptop van leerlingen overdag en 's nachts niet gedekt is door de verzekering van het Focus Beroepsacademie Barendrecht. De leerlingen die met een laptop gaan werken tekenen een contract (zie bijlage 3).
- Als een leerling gebruik wil maken van ingesproken schoolboeken, is de school verplicht deze CD's te vergoeden. Aanvraag kan via de dyslexiecoaches, zij moeten toestemming geven voor de gewenste boeken. Leerlingen die in aanmerking komen voor gesproken boeken, moeten op de dyslexieverklaring verwoord hebben staan dat zij gebaat zijn bij het gebruik van taal-naar-spraak software en/of een Daisyspeler (zie bijlage 4).

Maatregelen

Docenten nemen maatregelen waardoor bepaalde aspecten van dyslexie worden verzacht waardoor de kans op succes bij de leerling groter wordt.

- Een dyslectische leerling heeft recht op 25% extra werktijd bij toetsen. Als deze extra tijd het lesuur overschrijdt, dient de docent te zorgen voor een rustige werkruimte waar de leerling de toets af kan maken.
- Op initiatief van de docent is het in bepaalde gevallen mogelijk toetsgedeeltes waar de schrijfvaardigheid van vocabulaire (bij de moderne vreemde talen) wordt getoetst, mondeling te herkennen. Dit wordt alleen toegestaan als de docent inschat dat dit meerwaarde heeft voor de leerling. Bij meningsverschillen kan de dyslexiecoach adviseren.
- Fouten in de spelling en zwakke formuleringen mogen niet negatief van invloed zijn op de beoordeling als ze geen onderdeel van de toets zijn. Als spelling en formulering wél worden getoetst gelden compenserende maatregelen. Vandaar de volgende maatregelen:
 - wat niet wordt getoetst, wordt ook niet beoordeeld
 - leerlingen zetten een D bovenaan de toets om de docent tijdens het nakijken te herinneren aan dyslexie
 - dezelfde spellingfout die meerdere keren voorkomt in een toets, wordt als één fout gerekend
 - als een woord een andere betekenis krijgt door de foute spelling, wordt het wel fout gerekend
 - grammaticafouten worden wel fout gerekend
- Lezen kost veel tijd. De docent kan hiermee rekening houden door ruim op tijd de boekenlijst op te geven, zodat de leerling van zijn kant goed kan inplannen wanneer hij gaat lezen. Leerlingen kunnen zichzelf helpen door het boek te luisteren vanaf CD (bij de grotere bibliotheken te leen of via www.aangepast-lezen.nl).

Remediëren

Onder remediëren verstaan we het wegwerken of verminderen van zwakke punten met behulp van specifieke methoden. Gezien de toenemende vraag naar begeleiding bij dyslexie moet de school bij de begrensde middelen en mogelijkheden keuzes maken. De school werkt met dyslexiecoaches. De begeleiding van de dyslexiecoaches zal gericht zijn op een oriëntatie van hulpmiddelen en het adviseren op het gebied van leerstrategieën. Daarnaast adviseren de dyslexiecoaches op het gebied van dispenserende maatregelen en zien zij toe op het volgen van de compenserende maatregelen. Zij begeleiden, sturen en steunen dyslectische leerlingen op momenten dat zij vast dreigen te lopen door hun dyslexie. Deze begeleiding is bedoeld voor alle dyslectische leerlingen, vanaf de brugklas tot aan het centrale examen.

Dispenseren

Wanneer de school dispensatie verleent, betekent dit dat de leerling vrijstelling of ontheffing krijgt van bepaalde taken of vakken. Voor het vrijstellen van bepaalde vakken zijn wettelijke regels opgesteld. Hiervoor verwijzen wij naar het kopje 'dyslexie en juridische verantwoording' en bijlagen 1 en 2.

De school streeft ernaar dat de hulpmiddelen waarmee de leerlingen werken zodanig compenseren dat vrijstellen of ontheffing van een bepaald vak niet nodig is. Mocht er toch noodzaak zijn voor vrijstelling van een bepaald onderdeel of vak, dan kan de leerling contact opnemen met zijn of haar mentor, die hierover de dyslexiecoach kan raadplegen.

Leerlingen die in aanmerking komen voor vrijstelling in een vak, krijgen een 'Dispensatiekaart' die zij moeten ondertekenen. Hierin wordt vermeld voor welk vak de leerling ontheffing heeft en met welk vak gedispenseerd wordt. Daarnaast staan algemene afspraken als aanwezigheid- en meldplicht. Tevens tekent de dyslectische leerling voor het feit dat hij of zij het betreffende vak niet kan kiezen in sectorkeuze.

Contact met dyslexiecoaches

Om de begeleiding van leerlingen mogelijk te maken gelden de volgende afspraken:

- Alle dyslectische leerlingen uit de brugklas worden begin van het schooljaar op initiatief van de dyslexiecoach uitgenodigd voor een (gezamenlijke) kennismaking.
- Indien het wenselijk is de leerling-specifieke problemen in kaart te brengen en / of de leerling vast dreigt te lopen door zijn of haar dyslexie, kan de mentor –in samenspraak met de ouders- de leerling aanmelden bij de dyslexiecoach. Deze nodigt de leerling uit. Hierop volgt een advies voor de leerling, ouders en mentor en een eventuele vervolgspraak met de leerling.
- Ouders stellen de school op de hoogte van de dyslexieverklaring. Bij aanmelding kan een kopie van de dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksverslag ingeleverd worden bij de dyslexiecoach. Als de papieren zijn ontvangen door de dyslexiecoach, worden de docenten op de hoogte gesteld. Vanaf dat moment wordt het dyslexieprotocol toegepast.
- Als ouders vragen hebben of advies willen, kunnen zij contact opnemen met de betreffende dyslexiecoach. Als er vragen liggen op meer gebieden, worden ouders uitgenodigd voor een gesprek. Het is wenselijk dat de leerling hier ook bij aanwezig is.

De dyslexiecoaches van Focus Beroepsacademie zijn:

Ivette den Butter
(Dalton onderbouw)
i.t.den.butter@focusberoepsacademie.nl

Pauline van Drunen
(Calvijn onderbouw en bovenbouw Dalton bovenbouw)
p.a.van.drunen@focusberoepsacademie.nl

Dyslexie in de klas

Aanwijzingen voor docenten bij toetsen

- attendeer leerlingen erop dat ze een D boven hun toets plaatsen
- formuleer de opgave of vraag kort en duidelijk
- geef meer tijd voor toetsen (standaard 25% meer tijd)
- zorg dat het stil is in de toetsruimte
- sta gebruik van hulpmiddelen toe
- bespreek de slecht gemaakte toetsen of geef een kopie mee van de antwoorden zodat ouders de leerling kunnen helpen
- indien mogelijk: geef de mogelijkheid woordoverhoringen mondeling te herkansen.

Aanwijzingen voor docenten bij beoordelen

- maakt een leerling spellingfouten, zet dan de juiste spelling erbij en geef aan waarin een leerling zichzelf kan verbeteren
- beoordeel de leerling op zijn vakinhoudelijke kennis en niet op spelling
- geef inzage in gemaakt werk. Hiermee krijgt een leerling beter inzicht in eigen fouten. Maak een afspraak met de leerling om zijn proefwerk te bespreken
- grammatica / werkwoordspelling / leestekens / fouten in mannelijke, vrouwelijke, onzijdige lidwoorden (Duits, Frans) worden hetzelfde als niet-dyslectische leerlingen beoordeeld
- spellingfouten: weglaten en/of toevoegen van een letter, letters omdraaien, klankteken koppelingen (s/z, ij/ei, f/v, g/ch e.d), open en gesloten lettergrepen, worden soepeler beoordeeld.

Ouders

In de eerste periode van het schooljaar wordt door de dyslexiecoaches een informatieavond georganiseerd voor ouders van dyslectische leerlingen.

Dyslexie en juridische verantwoording

Examens en PTA

Artikel 55 van het eindexamenbesluit regelt dat het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling mag besluiten op welke manier examens worden afgenomen. Het genomen besluit wordt beargumenteerd met de dyslexieverklaring en tijdig gemeld

aan de inspectie van onderwijs. Op de Focus Beroepsacademie Barendrecht is het onderstaande van toepassing. Bij verschil van mening is het algemene programma van toetsing en afsluiting doorslaggevend.

- voor schoolexamens geldt dat de verlenging per 45 minuten toetstijd 15 minuten bedraagt. Dus over een toets van 45 minuten mag een dyslectische leerling 60 minuten doen. Een toets van 90 minuten duurt 120 minuten. Voor het Centraal Examen geldt dat ze allemaal worden verlengd met 30 minuten.
- Met de regeling hulpmiddelen van het eindexamenbesluit wordt geregeld welke hulpmiddelen leerlingen kunnen gebruiken bij het examen. Dit is een regeling die geldt voor alle leerlingen. Voor leerlingen met dyslexie geldt dat de directeur die hulpmiddelen mag toestaan die de dyslexieverklaring voorschrijft. Deze hulpmiddelen worden alleen ingezet als de leerling al eerder in zijn schoolloopbaan gebruik gemaakt heeft van deze hulpmiddelen. De mogelijkheden zijn dan:
 - Op Focus Beroepsacademie maken we gebruik van het programma Kurzweil 3000. Dyslexiesoftware voor het voorlezen van teksten. Ook tijdens het examen wordt Kurzweil gebruikt.
 - gebruik van een laptop (eventueel met spellingcontrole bij het vak Nederlands of taal-naar-spraaksoftware)
 - gebruik van een Daisy-speler
 - de Readingpen mag gebruikt worden als het gebruik ervan is geadviseerd door de dyslexieverklaring. De woordenboeken in de Readingpen worden vergrendeld door de examiner. Een digitaal woordenboek is via de regeling hulpmiddelen van het eindexamenbesluit nadrukkelijk niet toegestaan
 - woordenboek (is normaal al toegestaan)

Vrijstellingen

Vrijstellingen in de onderbouw

Nederlands en Engels

Artikel 11d van de WVO biedt ruimte om in individuele gevallen ontheffing te verlenen voor onderdelen van de kerndoelen. Dit maakt in principe ontheffing voor onderdelen van de vakken Nederlands en Engels mogelijk bij leerlingen die door hun dyslexie ernstig beperkt zijn. De wet (artikelen 11a en 11c, WVO) legt echter sterk de nadruk op de mogelijkheden voor doorstroming van de leerling. Aangezien de vakken Nederlands en Engels in alle profielen verplichte vakken zijn, zullen er in de praktijk zeer zwaarwegende redenen moeten zijn om ontheffing te verlenen. De afweging tot ontheffing wordt per individueel geval gemaakt door het bevoegd gezag van de school.

1. VMBO in de eerste twee leerjaren (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 22)

Behalve voor leerlingen die naar de verwachting van het bevoegd gezag doorstromen naar de basisberoepsgerichte leerweg, is in het vmbo in de eerste twee leerjaren Frans of Duits als tweede moderne vreemde taal verplicht. Scholen mogen zelf kiezen welke van deze twee zij aanbieden, maar mogen ook beide talen aanbieden. Voor het volgen van alleen Frans of alleen Duits is geen ontheffing nodig.

Vrijstelling voor Frans én Duits is niet mogelijk voor dyslectische leerlingen.

Wel kan de school in de eerste twee leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor de moderne vreemde talen. De school moet hierbij wel rekening houden met de doorstroommogelijkheden van de leerling.

Vrijstellingen in de bovenbouw

1. Bovenbouw VMBO (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26n)

In de bovenbouw van het VMBO zijn er weinig mogelijkheden tot ontheffingen geregeld, omdat er in de verschillende sectoren veel keuzevrijheid is; het probleem kan meestal worden omzeild door een vak eenvoudigweg niet te kiezen. De voorwaarden voor aangepast toetsen, vrijstellingen en ontheffingen worden beschreven in bijlagen 1 en 2.

Een verzoek tot (gedeeltelijke) vrijstelling of ontheffing op grond van dyslexie moet worden gericht aan de teamleider en de mentor. Deze zullen het verzoek voorleggen aan de dyslexiecoaches en de orthopedagoog. Zij zullen de aanvraag beoordelen en advies uitbrengen. Het verzoek wordt beoordeeld op grond van de cijfers, het sociaal welbevinden, de inzet en het toekomstperspectief van de leerling. De inspectie moet op de hoogte worden gebracht van de vrijstelling en ontheffing.

Juni 2015

Bij het opstellen van dit protocol is de volgende literatuur geraadpleegd:

- * Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, deel 1 Achtergronden, Beleid en Implementatie, 2004, KPC Groep
- * Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, deel 2 Signalering, diagnose en Begeleiding, 2004, KPC Groep
- * Eindrapport Masterplan Dyslexie, Projectgroep Masterplan Dyslexie, 2006
- * Artikel 21 (voorheen 23) van het Inrichtingsbesluit
- * Artikel 26 van de Onderwijswetgeving
- * Artikel 55 van het Eindexamenbesluit

Bijlage 1

Voorwaarden voor (gedeeltelijke) ontheffing of vrijstelling vreemde talen

1. De leerling moet in het bezit zijn van een dyslexieverklaring.
2. De leerling moet voor minimaal twee talen onvoldoende staan en er moet sprake zijn van een kans op doubleren alléén door de cijfers op de vreemde talen.
3. De leerling moet voldoende inzet hebben getoond, de geboden faciliteiten hebben benut (extra tijd, vergrote uitdraaien, aangepast toetsen) en onevenredig veel tijd kwijt zijn aan het leren voor het vak waarvoor vrijstelling aangevraagd wordt.
4. De leerling moet minimaal één gesprek hebben gehad met de dyslexiecoach, hierna kan zij beoordelen in hoeverre een vrijstelling, dan wel ontheffing gewenst is. Zij brengt advies uit.

Als de leerling aan deze eisen voldoet, is de procedure als volgt:

De ouders vragen ontheffing / vrijstelling aan bij de teamleider en de mentor, die het voorleggen aan de betreffende dyslexiecoach. Als zij met het advies van de orthopedagoog en de betreffende taaldocent met het verzoek instemt, gaat zij naar de unitdirecteur. Hij is degene die daar uiteindelijk over moet beslissen. Als hij ermee instemt, krijgt de leerling in geval van een ontheffing een 'dispensatieovereenkomst'. Hierop staat voor welk vak de leerling een ontheffing heeft en met welk vak (een andere vreemde taal) hij/zij dit dispenseert. Deze wordt ondertekend door de dyslexiecoach en de leerling.

De ontheffing in de onderbouw wordt verleend op grond van artikel 26 e, lid 5 van de (onderwijs) wetgeving

Als ontheffing is verleend moet de leerling zich houden aan volgende afspraken (dit staat ook op de 'dispensatiekaart')

- op de tijden dat de klas het vak heeft waarvoor de ontheffing aan betreffende leerling is verleend, is de leerling aanwezig op school op een vaste plaats. Ook als het een eerste of laatste uur betreft. Als de docent uitvalt voor de rest van de klas, is de leerling eveneens vrij.
- als het vak op een eerste uur valt, moet de leerling zich eerst melden bij de talendocent / teamassistente, dit i.v.m. absentiecontrole / controle te laat komen.
- De leerling werkt in het uur aan taken, opgegeven door een docent / mentor / dyslexiecoach. Dit zijn taken op het gebied van de taal (talen) waarmee de leerling de ontheffing dispenseert en kan bestaan uit herhaling voorgaande hoofdstukken / ICT-programma's en/of werken aan uitbreiding woordenschat.
- Deze taken worden regelmatig nagekeken / beoordeeld / geëvalueerd / getoetst.
- De vrijstelling geldt voor de rest van de onderbouwperiode.
- De leerling kan vanzelfsprekend het vak waarvoor ontheffing is verleend, niet kiezen in het profiel (bovenbouw).

Bijlage 2

REGELS LAPTOPGEBRUIK LEERLINGEN

Het gebruik van een laptop in de klassensituatie is aan de volgende voorwaarden gebonden:

- Het is toegestaan de laptop te gebruiken voor het maken van aantekeningen
- Het is toegestaan de laptop te gebruiken voor het maken van verslagen / werkstukken
- Bij dictees dient de spellingcontrole uit te staan
- De leerling dient zelf van te voren aan te geven bij de desbetreffende docent wanneer hij / zij de laptop wil gebruiken, zodat er een plaats bij het stopcontact vrijgehouden kan worden
- Het is toegestaan de laptop te gebruiken bij het maken van overhoringen / repetities. Deze dienen na afloop van de toets bij de docent te worden ingeleverd op een memoriestick. Indien de leerling geen memoriestick bij zich heeft tijdens een toets, kan de laptop niet gebruikt worden.
- Bij het maken van een toets dienen overige bestanden uit te staan.
- Bij toetsen die uitsluitend bestaan uit multiple choice vragen is een laptop niet toegestaan
- De leerling is zelf verantwoordelijk voor de laptop, de school is niet aansprakelijk voor verlies, diefstal of vernieling.

NB: De leerling dient zelf voor de aanschaf van een laptop te zorgen, inclusief een memoriestick.

Deze regels zijn niet van toepassing voor het Centraal Examen. Hierbij is wel een laptop met spellingcontrole toegestaan bij het examen Nederlands.

Bijlage 3

Aanschaf Daisy-CD's / kes-bestanden / foto-PDF-CD's

Het werken met gesproken / digitale boeken is op school toegestaan als de leerling:

- in het bezit is van een dyslexieverklaring óf
- een leesbeperking / visuele handicap heeft óf
- over een medische verklaring beschikt waarin het werken met een laptop geadviseerd wordt.

Digitale boeken zijn in verschillende leesvormen verkrijgbaar:

- *Daisy-CD's*: gesproken versie van een boek. Een Daisy-CD moet afgespeeld worden op een Daisy-speler. Een Daisy-speler wordt niet door school aangeschaft of vergoed. De gesproken boeken worden wel vergoed door school.
- *Kes-bestanden*: Een Kes-bestand moet afgespeeld worden met taal-naar-spraak software (Sprint, Kurzweil).
- *Foto-PDF*: Geschikt voor leerlingen die baat hebben bij een vergrote leesvorm van een boek.

Procedure:

Vanaf schooljaar 2015 – 2016 geldt de volgende procedure:

- als uw kind gebruik wilt maken van één van bovengenoemde leesvormen, neem dan contact op met de mentor of dyslexiecoach;
- bepaal in overleg met de mentor / dyslexiecoach welke digitale boeken vergoed worden;
- u kunt zelf de boeken bestellen bij Dedicon-educatief of de dyslexiecoach kan dit doen in overleg.
 - ga naar <http://educatief.dedicon.nl>
 - registreer (eenmalig) als klant
 - stuur (eenmalig) de dyslexieverklaring / verklaring van leeshandicap naar Dedicon

Daisy-CD's zijn in bruikleen en moeten aan het einde van een schooljaar teruggestuurd worden naar Dedicon.

Voor meer informatie: <http://educatief.dedicon.nl>